398.5
2-91

632-Ա 398.5
Զ-91

ԶՈՒԱՐՃԱԽՕՍ

ԱՌԱԿՔ ՊԱՐՍԻՑ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՎՔ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԱԼԿԱԹԱ,
1846

12004
ՆՈՐ - ՋՈՒՂԱ

5490-ԱՀ

126-2000

(62-97)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԶՈՒԱՐՃԱԽՕՍ

ԱՌԱԿՔ ՊԱՐՍԻՑ․

Առակ Ա։

ԿԱՆԱՅՔ երկու առաջի Դատաւորին վիճէին վասն մանկան միոյ, և առանց հաւաստեաց, իւրաքանչիւր ի նոցանէ ասէ թէ իւր է մանուկն։ Դատաւորն հրամայէ դահճին ընդ մէջ հատանել զնա և հաւասար կիսել նոցա։ Նա որ օտարն էր, լռեալ զայս լուռ և եթ մնայր․ իսկ նա որ մայրն էր, ՚ի խանդաղատանաց

սրտին աղաղակեաց, «Մէ՛, Տ՛
ԲՆա՝ դ որ Աստուծոյ, ընդ մէջ հաւ-
ջի որդեակն իմ, եթէ այս իցէ արդա-
րութեան յէր՝ ես առաւել ընդունիմ զնա
ցիչ:» Որով զեկուցեալ դաստա-
ւորին. եթէ սա իցէ արդարև
մայր մանկանն, ետ զնա ցնա. և
զան հարեալ միւսոյն արձակեաց:

Առակ Բ.

Ի քաղաքի ուրեք գողացան
զմեծ ամբար բամբակի, և տեարք
բողոք բարձին առ Թագաւորն:
Զկնի ամենայն կարևոր հետա-
զօտութեանց և խուզմանց. չկա-
րացին գտանել: Պայազատի ու-
րուեմն յանդիման լեալ արքայի
ասէ, ինչ յանձին առ, ես գտից:
և Թագաւորն արար այնպէս:
Յայնժամ 'ի վերին երեսս, համ-

դէս կազմեալ խնջոյից՝ հրաւիրէ անդ զամենայն զմեծամեծ և ըզ փոքունս քաղաքին, և ի ժողովիլ ամենեցուն ի միասին, յանկարծ ի նոցին կոյս հայեցեալ, ասէ, Որդւոյ ծուլէրն, յանդուգն և աներեսք իշէն, որք գողացեալ զբաժբակ, և զխէշերանս բարձեալ ի մօրուս իւրեանց, էին աղաւնոր ։ Ոմանք ի բազմականէն սկսան շփել զմօրուս իւրեանց, որով յայտնեցան լինիլ ի գողս և ըմբռնեցան ։

Առակ Գ ։

Գիտնոյ աւանդ եղեալ առ դեղավաճառի ուրուք գչազար դահեկանս՝ երթայ յօտար յաշխարհ ։ Եւ ի դառնալն խնդրէ,

այլ դեղավաճառն ուրանայ, և ամենեքին զգիտնովն ծիծաղէին։ Մինչև անճարացեալ գրէ զայն, և մատուցանէ զառաջեաւ Թագաւորին։ Իսկ նա հրամայէ նմա գնալ նստիլ անմռունչ առ հանդիս դեղավաճառին զաւուրս երխա, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Գնաց և արար որպէս և հրամայեցաւն։ Եւ ահա յաւուրն չորրորդի եկն արքայ անցանել անտուստ մեծաւ շքեղութեամբ և զկայ առեալ առ գիտնովն՝ ողջունեաց զնա և ասէ, Եղբայր, ընդէ՞ր ոչ գաս առ իս, [illegible]: Գնաց արքայ, և դողումն կալաւ զդեղավաճառն, որ հնարս

հնարեաց ո՛ և իցէ օրինակաւ դարձուցանել առ նա զաւանդն և ազատ կալ ի ցասմանէ Թագաւորին ։

Առակ Դ ։

Արք երկու յաւանդ եդին առ պառաւու ուրուք զինչս իւրեանց՝ և ասացին , Յորժամ երկոքին ի միասին խնդրեսցուք տացես մեզ ։ Չկնի ժամանակաց եկն մին , և ասելով Թէ ընկեր իւր մեռաւ , պահանջեաց և էառ զամենայն ինչս երկոցուն միանգամայն՝ և գնաց ։ Յետ քանի մի աւուրց եկն և միւս ընկեր նորա , և պահանջէր զիւրն կարի անդուԹեամբ ։ Պառաւն անճարակ յատեան ապաստան եղև , և դատաւորն ասաց ցայրն , Դու այն-

[illegible] ։ Շուարեալ առն գնաց լռելեայն ։

Առակ Ի ։

Գերին փախչի յիւրմէ տեառնէ, և կալեալ զտէր իւր յանծանօթ երկրի, ասէ թէ դու էիր գերի իմ, [illegible] ։ Գնան երկոքին առ դատաւորն, և իւրաքանչիւր ոք զնոյն ասնէր, թէ [illegible] գերի ։ Դատաւորն տարտամ ՝ի խնդրին, կոչէ զդահիճն և հրամայէ նմա հատանել զպարանոց գերւոյն ։ Ընդ որ իսկապէս գերին էր, յինքն ամ-

փոփխեաց զպարանոցն, իսկ ոտէր
նորա եկաց մնաց անսասան ի
պատռանալեացն ։ Յայնժամ գան
Հարեալ գերւոյն եա զնա ցտէր
իւր ։

Առակ Զ ։

Այր մի բողոք բառնայր առ
Թագաւորն, և ասէր, Ովթագաւոր
մի եկն ի տուն իմ, և խլեաց
զհաւատարմութիւն կնոջ իմոյ, ինձ եր-
բեք ոչ պատահի տեսանել զնա, կամ
գիտել թէ ով իցէ. անուն ցանկամ
զնա, և զարդարութիւն խնդրեմ
զԹագաւորէ ։ Արքայ տայ նմա
զշիշ իւղոյ վարդի, և ասէ.
Տուր փոքր զայս կնոջ քում, և տես
ցնա մ' բնաւ ամենեքին, հոտն ո
և իցէ մարդոյ ։ Արար այրն որ-
պէս և զպատուէրն ընկալաւ ։

Իսկ արքային լրտես կացուցեալ
շուրջ զտամբ նորա, հրամայէ
ունել յորմէ և անուշահոտու-
թիւն խնկոյն բուրիցին։ Ժամ
պատեհ գտեալ սրահարին գայ
առ կին նորա, որ առեալ զշիշ
այնորիկ և հեղու ի մօրուսն 'ի
հանդերձս նորա՝ ասելով. Ա.յր իմ
էփ ինչ ղայլ տանելով, մ' բոնուր ո--
մէ+. ոյլ +էղ բոնում ղոէրփ իմ, և
ղի°նչ որ նորայն իշէ' խո—ծ նայչէ 'ն
+էն, դի ըէ ո՛չ +էղ, ո°-մ որդէօ+
ղիփոնոգոյն։ Ցորժամ եւ անա.ի՝
կալաւ զնա լրտեան 'ի հոտոյ
խնկոյն, և տարաւ առ թագա-
ւորն. իսկ նա կոչեցեալ զայրն
ասէ, Ա.հա՛ ոխրող նոռջ +ոյ, ո—
ղնո. նոմ ողոն, և նոմ նէրէո ։

———

Առակ Է ։

Կնոջ ուրուք կացեալ զառաջեաւ Դատաւորին բողոք բառնայր զառնէ, եթէ բռնութեամբ շոպել կամէր զիմ պարկեշտութիւն ։ Կոչեաց զայրն յատեան, և փուրշիշ արար ․ որ թէպէտ և ուրանալով ուրանայր զանբաստանութիւնն՝ սակայն տոյժ եդ ՚ի վերայ տուգանել կնոջ այնմիկ ։ Այրն անճար, վճարէ զտոյժն ․ և իբրև առնու զայն կինն և ելանէ յերեսաց, դատաւորն հրամայէ ամբաստանելոյն գնալ կորզել ի ձեռաց նորա զդրամն տուժանաց ։ Վազ առ վազ հասանէ նմա, այլ չկարանայ առնուլ զայն ի ձեռաց նորա, ո՛ իցէ հնարիւք ։ Գայ կինն առ դատաւորն, և ծանու-

ցանէ նմա զոր ինչ անցք անցին. «Թէպէտ պատճառն հնարս խորամանկեաց այլ ոչ կարաց կորզել ՚ի յէտայց ինձ. Բայց եթէ դու կամք իցեն՝ տաց նմա: Ցորժամ ասէ ցնա դատաւորն. Եթէ բանի ոչ կարաց կորզել նա զդրամ պատճառաց ՚ի քէն, զիարդ բանի շարեաց զդարձելոցութիւն դու: կորիր ուննգուկ, դարձո նմա զդրամն. և մի՛ իշխեր մերձեին ոպո-թեամբ յապեան ելանել:

Առակ Ը:

Այր ոմն ամբաստան լինէր առ. Արքայ Թէ Ցանցեաւ Գիշերի մի ՚ի զօրականաց քոց բռնութեամբ մտեալ ՚ի տուն անուանիս արար զմի յաղախնեաց իմոց: Ասէ ցնա Թագաւորն, Եթէ մտանգամ էկեսցէ նա ՚ի տուն քո եկն ինձ: Եւ ահա ՚ի յաջորդեաւ

գիշերի կրկին եմուտ այրն 'ի տուն նորա, և տանուտէրն ազդ արար Թագաւորին, որ սուսեր ի ձեռին ելեալ եկն անդ, հրամայեաց զճրագունսն շիջուցանել, և 'ի մթան հար սատակեաց զայրն չարագործ։ Հրամայեաց ապա վերստին լուցանել զլոյս, և իբրև ետես զսպանեալն, գոհացաւ յոյժ յոյժ., Քանզի ասէր, Շիջուցի զճրագունսն, զի թուէր ինձ թէ՝ ոչ ոք համարձակէր ինչ այդպիսի քան զորդի իմ, գուցէ տեսեալ զնա և խանդաղատեալ՝ չսպանէի զնա, Բայց զի սպանի, և գտի · զի ոչ էր որդի իմ, գոհացայ զԱստուծոյ։ Արդ՝ զի՞նչ ունիցիս ուտելոյ բեր։ Քանզի ուխտիւ ուխտեցի, ոչ ուտել, և ոչ ըմպել, մինչև ոչ հանից զիրաւունս 'ի գլուխ։

Առակ Թ։

Այր մի հաւատաց զմեծ հարստութիւն իւր սեղանաւորի ստառաջի ուրումն և գնաց 'ի տար աշխարհ։ Այլ յորժամ դարձաւ և խնդրէր, ուրացաւ սեղանաւորն։ Եւ այրն ի դատաստան ապաւինեցաւ։ Ասէ ցնա դատաւորն, Մի ումեք 'ի վեր հանցես զբանդ, մինչև խորհեսցայց զհնարն 'ի վաղիւ անդր կոչէ զսեղանաւորն առաջի իւր, և ասէ ցնա, Գործք մեծամեծք հաւատացան ինձ յարքայէ, և անձամբ ոչ կարեմ կառավարել զնոսա, գիտելով, զի այր հաւատարիմ ես դու յամենայն արարս քո, կամիմ զի լիցիս իմ օգնական։ Զայս լուեալ գնաց մեծաւ խնդութեամբ, իսկ դատաւորն կոչեաւ զայրն գա-

գատող զկնի առաքեալց Նորա ։ Որ իսկոյն դարձոյց Նմա զամենայն հարստութիւնս Նորա , և չոքաւ առ դատաւորն յուսով բաղտին որ խոստացաւ Նմա , այլ շահեցաւ և ոչ ինչ ։

Առակ Ժ ։

Ուխտաւորի լցեալ զքսակ մի դրամովք և կնքեալ , տայ ցՂազի քաղաքին , և երթայ յուխտ իւր ։ Ընդունի 'ի դարձին իւրում զքըսակն կնքեալ , որպէս և էրն · այլ զարմանք , զի բացեալ փոխանակ արծաթին դահեկանաց գտանէ զպղնձիս 'ի Նմին ։ 'Ի զուր ջանադիր լինի բողոքել առ Ղազին · 'ի վեր հանէ զբանն 'ի լուր արքայի ։ Եւ Նա ասէ ցՆա , Գնա՛ , մինչև խորհեցայց ։ 'Ի վա-

զԼուանդր ելեալ զանխուլ 'ի մարդկանէ պատառուած իմն գործէ 'ի սփռած արքունի գանձոյեցն, և երթայ յօրս իւր։ Մի՛ 'ի սենեկապետացն, որոյ իւր էր հոգ արքունի գանձոյից տեսեալ զայն՝ զգողանի հարկանի, և ասէ ցընկեր իւր։ Անշուշտ մահ կայ իմ առա-ջի, եթէ թագաւորն փեսանիցէ զճառն մեծ զայս։ Իսկ ընկեր նորա դարձուցանէ Զի՞ հոգաս, կայ սափ կարկապող, որ կարէ այնպէս առաւելոյ զանէլ զպատառուածդ, մինչ գործոզ դորա ինքնին չճանաչելինչ ընդ հաշուոյն, քանզի սա նա զդա, և կարկատելոյն զանն քո։ Անսաց բանին, և կատարեցաւ գործն։ Այլ արքայ դարձ արարեալ հարց ցնա, թէ ով կարկատեաց․ և նա մատոյց զասեղնագործն։ Ասէ ցնա արքայ,

Ճշմարտութեամբ ասեմ ձեզ յայսմ ամի հարկապետեցէր երբէք զքաղաք պատերազմաւ։ Ասէ այն, զի Ղազի էք ցէն։ Յայն ժամ կոչեաւ զՂազին, նախ ստի-պէ զնա դարձուցանել առն զգու-մար աւանդոյն, և ապա ՚ի խեղդ արկանել հրամայէ. որով ծարաւն արծաթոյ, ծիւրեցաւ մահու։

Առակ ԺԱ։

՚Ի տան ուրեք գողութիւն պատահեցաւ, և տանուտէր ամ-բաստան եղև առ դատաւորն։ Իսկ նա կոչեցեալ զամենեսին, ետ իւրաքանչիւրոցն զծիղ հա-մաչափ, և ասէ, Գնացէք, որ գողն իցէ, ծիղ նորա երկարեսցի քան զա-մենեցուն իբրև զմատնաչափ մի։ ՚Ի վաղիւ անդր կոչեաւ զնոսա վե-րստին, եգիտ զի որ զգողօնն գո-

ղացեալ էր, յերկիւղէ երկարելոյ ծղին իւրոյ, մատնաշափիւ խուզեալ էր 'ի ծայրից նորա։ Որով ոչ միայն զգողօնն առ 'ի նմանէ, այլ և պատիժ 'ի վերայ եդ նորա։

Առակ ԺԲ.

Որք երկու դաշն եդին, զի Թէ մին ոչ կատարեսցէ զխոստումն, միւսն հատցէ 'ի նմանէ ունկն մի մայ։ Իբրև լքաւ խոստացողն, և ընկեր նորա պնդէր հատանել 'ի մարմնոյ նորա, գնացին առ դատաւորն, որ նախ 'յորդոր եղև նմա Թողուլ ընկերին, այլ յամառիլանդ նորա, ասաց. Հայ-ցէս դու 'ի դմանէ ղու-նէլ մի նայ, այլ եթէ կերպար մի առէլ ինչ կամ պատճառ, պատրաստ սատալիք աճից 'ի վերայ։ Տեսեալ ոսոխին Թէ չէր հնարին,

բարձի Թողի արար զվէճն։

Առակ ԺԳ։

Երկու եղբարք գտին 'ի ճանապարհին քսակ մի ոսկւոյ և զերկուս մեծամեծ յակինթս, և բաժանեցին 'ի միջի իւրեանց։ Կրսերն դարձաւ, և երէցն ետ նմա զբաժին անկածոյն, տանել առ կին իւր։ Կրսերն ետ նմա զանկած ոսկւոյն, այլ զյակինթն ոչ։ Յորժամ դառնայ երէցն, հարցանէ ցկին իւր վասն գոհարին, և նա ուրանայ. հարցանէ ցեղբայր իւր, և նա ասէ. Ետուզայն կնոջ քում. զոր և սուտ վկայօք հաստատէ առաջի դատաւորին։ Կինն փախուցեալ անկանի առ արքայ, և լայ վասն չարաչար խոշտանգանացն իւրոց։ Արքայ

(62-97 126-2000
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

կոչէ զերղբարան, և զվկայս կրսե-րոյն, և որոշէ զնոսա 'ի մի մի սենեակ առանձինն: Ապա տայ նոցա մոմ ձուլել զչափ գոհարին: Երկոքին եղբարք հաւասար ձուլեն: Կինն ամենևին ոչ կարէ, զի չետես երբէք զգոհարն, իսկ վըկայք սատութեան մի մեծ՝ և մի փոքր՝ անհամեմատք իրերաց: Իսկոյն 'ի կաղախան հանէ զնոսա. ուր խոստովան լինին զմեղս իւրեանց, և այսպէս պարտաւորի կրսերն տալ զգոհարն կնոջ եղբօր իւրոյ երեցու:

Առակ ՃԴ:

Չկնորսի կալեալ երբեմն զձուկըն ինչ կենդանի և գեղեցիկ քան զոր երբէք կալեալ էր, տանի առ Թագաւորն. որոյ կարի հաճե-

ցնծաւ ընդ այն , հրամայէ տալ նը-
մա հարիւր դահեկանս ։ Նախա-
րար արքայի որ մերձն կայր , ասէ
ցնա ․ [illegible]
[illegible] ։ Իսկ
արքայ ասէ ․ [illegible]
[illegible]
[illegible] ։ Ասէ ցնա նախարարն
իմաստուն [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ։ Երհարց ցնա Թագաւորն,
[illegible]
[illegible] « [illegible] ․
պատասխանեաց ձկնորսն , [illegible]
[illegible] է , այսինքն արու
և էգ միանգամայն ։ Ընդ այս խո-
հեմ պատասխանի նորա այնքան
հաճեցաւ Արքայ , մինչ կրկնա-
պատկեաց զձկնորսն իւր ։

Առակ ԺԵ։

Վաճառականք ոմանք ածեն զառաջեաւ Թագաւորին զերիվարս 'ի վաճառ, ընդ որս հաւանելով գնեաց, և յաւել 'ի վերայ գնոյ նոցա քան բիւրս դահեկանաց, վասն բերելոյ այլ ևս նորոգ երամակ ձիոց յաշխարհէ իւրեանց։ Գնացին նոքա. իսկ արքայ արբեալ 'ի գինւոյ՝ հրամայէ նախարարի իւրում առնել ցուցակս ախմարաց 'ի տէրութեան իւրում։ Պատասխանի արար նախարարն թէ արդէն իսկ արարեալ եմ. և զմեծութիւն ձեր կարգեալ եմ 'ի գլուխ ամենեցուն։ Ընդէ՞ր, ասաց Թագաւորն։ Վասն զի վճարեցէր դուն բիւրս դահեկանաց վասն երիվարացն,

տանց Գրաստանի, համ երաշխաւորի ։ Մանաւանդ տանց Գիտելոյ քո թէ ուս-տի էին, համ յո՛ գնացին վաճառականքն որ է նշան տխմարութեան 'ի վերջնում աստիճանի ։ Ասէ արքայ, Բայց եթէ բերիցեն նոքա ինձ յիս, զինչ՞ այնուհե-տև ։ Ասէ նախարարն․ Յայնժամ Բարձից զանուն Արքայի 'ի ցուցակէն տխմարաց, և փոխանակ եդից զան-ուանս վաճառականացն այնոցիկ ։

Առակ ԺԶ ։

Քերթողի վճռեցաւ հատանել զգլուխ յանդիման Թագաւորին, և դողայր յերկիւղէ ։ Մի 'ի շո-ղոքորթաց անտի դրանն, ասէ ցնա ։ Զինչ՞ այդ ահաբեկք, և անարի երկչոտութիւն քո ։ Պատաս-խանեաց Քերթողն․ Պարոն Շողո-քորթ, եթէ այր էիք, նոյնպիսւոյ տեղ-

ռող , և Բույլ պատր ինչ յառանել ։ Հա
ւանեցաւ արքայ ընդ զուարճա-
խօսութիւննորա 'ի կէտ օրհասին.
և շնորհեաց նմա զկեանս իւր ։

Առակ ԺԷ ։

Տիկինն գնայր զճանապարհ
իւր , և այր ոմն հետևէր նմա .
ասէ կինն , Զի՞ գառ ունիս ։ Պա-
տասխանեաց այրն . Վասն զի սի-
րեմ զքեզ ։ ասէ կինն , Ընդէ՞ր սի-
րեցես զիս , այն ինչ քոյր իմ , քաղ-
ցր գեղեցիկ քան զիս , ընդ մեզ գայ ։
Գնա՛ սիրահարեա ընդ նմա ։ Դարձաւ
այրն և տեսանէ զայլ կին տգե-
ղագոյն քան զոր չէր տեսեալ եր-
բեք , վաղվաղակի լքանէ զնա և
փութացեալ առաջինն՝ ա-
սէ . Ընդէր խաբեցեր՞ զիս ։ Իսկ
կինն դարձուցանէ « Վասն զի դու

դու խաբեցեր ։ Զի թէ 'ի սէր լեալ էր քո ընդ իս, ոչ գնայիր զհետ կնոջ օտարի ։ Որով զամօթի հարաւ-այրն և մեկնեցաւ 'ի նմանէ ։

Առակ ԺԸ ։

Հարցին ցայր կուզիկ, Թէ զո՞ր կամիս, կուզի քո ուղղիլ, Թէ ամենայն մարդկան կուզկանալ քո պէս ։ Ասէ, Զի ամենայն մարդիկ կուզկանային, որպէս զի տեսանէի զնոսա նոյն աչօք, որպէս նոքա տեսանէին զիս ։

Առակ ԺԹ ։

Այր ոմն մի տ գնէր յաւուրն վեց հաց, հարցին ցնա Թէ զի՞նչ առնէր զնոսա ։ Պատասխանեաց ․ Պարտեմ զմին ։ Ընծենամ զմիւսն ։

Զերկուսն՝ յետս վճարեմ, և զերկուսն փոխ տամ։ Մեկնեա մեզ ասացին զխորհրդութիւն բանիդ, և նա ասաց, «Զհացն՝ զոր պահեմ՝ ուտեմ։ զոր ընկենում, զուտանչիս տամ. զորս յետս վճարեմ, տամ Հօր իմում և Մօր, իսկ զորս փոխ տամ, մատուցանեմ 'ի կերակուր երկուց որդւոց իմոց։

Առակ Ի։

Լանկթամուրայ առաջի եկաց կոյր Քերթող, և կարի ներդաշնակս նուագեաց։ Հարց ցնա զանունն, և նա ասէ, իմ անունն է Դովլաթ, որ այնինքն է Բաղդ։ Ասաց Թամուր կոյր է Բաղդն։ Պատասխանեաց Քերթողն, Եթէ չէր կոյր, ո՛չ իջանէր 'ի տուն կաղիդ։ Ընդ որ կարի հաճեցաւ, և ետ նմա պարգև մեծ։

Առակ ԻԱ.

Այր ոմն գնաց առ բժիշկ, և խնդրեաց դեղ փորացաւի. բժիշկն եհարց ցնա, թէ զինչ կերեր այսօր: Պատասխանեաց. այրած հացի: Յայնժամ հանեալ զդեղն՝ այն ինչ դնել կամէր 'ի վերայ աչաց նորա, աղաղակեաց հիւանդն, Զինչ՞ համեմատութիւն իցէ ընդ փորացաւի և ընդ աչաց: Պատասխանեաց՝ Նախ աչացդ կարօտին դեղոյ, զի թէ ուղիղ տեսանէին, ոչ ուտէիր դու զայրեցեալ հացին:

Առակ ԻԲ

Մուրացկան գնացեալ առ Մեծատուն կծծի, շնորհ խնդրէ. և նա ասէ, դուռն ելից ընդ մեղ, եթէ կարօտեսցես, արարից զոր խնդրե-

ձայն իցէն քո ։ կատարեցից, ասէ Մուրացկանն. և Մեծատունն պատասխանէ թէ Դուն ընդ իս և ընդ քո այս լինի. զի ունին խնդրեա-ցեալ լինէն ։

Առակ ԻԳ ։

Այր ոմն գնայ յուղախակցու-թիւն բարեկամին նորոգ հասելոյ ՚ի գերադոյն ճոխութիւն ։ Եւ նա, որպէս թէ ոչ ճանաչէր զնա, հարցանէ թէ ո՞վ իցես ։ Զամօթի հարեալ առն, ասէ ցնա. Ո՞չ ճանաչես զիս, բարեկամն եմ քո. և եկի ցաւակից լինել նորոգ կուրու-թեանդ. զի լուայ թէ կուրացեր դու ։

Առակ ԻԴ ։

Պարսիկ ոմն ուսոյց թութակի ասել Դուրին չէ շուք, զինչ փորձելոյ

յարդմէ ․ և հան զնա 'ի վաճառ ։ Մուղալի ուրումն պատահեալ նմա , հարց ցԹուԹակն , որչա՞փ հարիւր դահեկանի ։ Պատասխանեաց ԹուչունՆ , Զի՞նչ փարաւոյս յարդմէ ․ ընդ որ կարի' հաճեցեալ գնեաց , և զոր ինչ խօսէր , միշտ զնոյն պատասխանի գտանէր , մինչև փոշիմանեցաւ 'ի վերջոյ ․ և ասէ կարի յիմարեցայ , զի գնեցի զայս Թռչուն ․ պատասխանեաց ԹուԹակն Եւ զի՞նչ փարաւոյս յարդմէ ։

Առակ ԻԵ

Թագաւոր և որդի իւր ելանեն յորս էրէոց , և առ տօԹոյ արեգական , բառնան զծիրանիս իւրեանց յուս մշկատակին և հենգն զնովաւ հանեալ , ասեն ․ Զբեռն մեզ իշոյ՝ ունիս 'ի շալակի ․

պատասխանեաց, յաւէտ պիտանի երկնային իշխոյ, Տէարք:

Առակ ԻԶ.

Մշկատակ ամուսնացաւ, և 'ի չորրորդ ամսումն ծնաւ կին նորա զորդի, և ասէ. զի՞նչ անուն եդից նմա: Պատասխանեաց, Փութեալ. զի եհատ զճանապարհն ինն ամսոյ 'ի չորս:

Առակ ԻԷ.

Մոլլայ քարոզէր յամբիոնի և այր ոմն լայր դառնապէս, յորմէ խորհեցան թէ քարոզութիւն ազդէր յոյժ 'ի սիրտ նորա: Իսկ սա պատասխանի ետ և ասէ, Ոչ եթէ բանք նորա ազդեն ինչ յիս, այլ զի ունէի այծ գեղեցիկ, զոր սիրէի. յորժամ քարոզէ մոլլայ, և երերեցուցանէ զմօրուսն իւր նման այծոյ իմոյ, ես զնա զմտաւ ածեալ ողբամ:

Առակ ԻԸ։

Ծնաւակին յափշտակեալ զգուտակ դարվիշի ուրուք փախեաւ․ և նա գնացնստաւ առ դուրս գերեզմանոցին։ Ասացին ցնա թէ յափշտակողն դնաց 'ի պարտէզն կոյս, և դու աստ էրուլ մնաս․ պատասխանեաց․ Ամենեքեան գան այսր․ եկեսցէ' և նա յաւուր միում։

Առակ ԻԹ։

Արքայ և նախարար իւր ուտէին զարմաւ, և արքայ միշտ ընկերոյր զկուտս կերածին իւրոյ դէպ 'ի նախարարն կոյս, և ասէր․ Նայէ' որկրամոլ ես դու․ զի կերեր այդ-քան արմաւ։ Պատասխանեաց նախարարն, Ո՛չ այդպէս Տէր այլ որկրա-մոլագոյն դու ես, զի ո՛չ արմաւ թողեր և ոչ կուտ։

Առակ Լ։

Աղերս Աղէքսանդրի ալ կանէ ոք շնորհել ինքեան զմի դեան. և նա պատասխանէ, անվայելուչ է ինձ չնչինս տալ։ Ասաց այրն, տուր ինձ տալ զթագաւորութիւն մի. իսկ նա դարձեալ պատասխանեաց. Ե-այդ անվայելուչ է քեզ։ Խնդրեմք և ոչ առնումք, վասն զի չարաչար խնդրեմք։

Առակ ԼԱ։

Այր ոմն գնայ առ դպիր և խնդրէ գրել իւր զնամակ, ներեա աղաչեմ, ասէ նամակագիրն, զի տաժան ոտք իմ։ Ասէ ցնա այրն, ես ոչ ուրեք առաքեմ զքեզ, այլ խնդրեմ գիր գրել միայն։ Իրաւ է ասէ դպիրն, բայց ուր ուրէք գիր գրեմ, պարտիմ անձամբ երթալ անդանօր

զի ոչ ուտէ, եւս յինէն. որ հարցէ ընթեռնուլ զգրութիւն իմ:

Առակ ԼԳ:

Այր ոմն գրէր զնամակ, և տմարդւոյ ուրումն կացեալ առ նովաւ ընթեռնոյր զգիր նորա. ուստի պարաւորեցաւ նա պահել զծածուկս խորհրդոց իւրոց, և գրել առ բարեկամ իւր, թէ այր տմարդի ընթեռնոյր զայս գիր, վասնորոյ զխորհուրդ ինչ ոչ գրեցի 'ի սմա: Ասէ տմարդին, ընդէ՞ր ո՛չ գրես, զոր կամիսդ, ես ոչ ընթեռնում զգիրդ: Ասէ ցնա այրն եթէ ո՛չ ընթեռնուս, ապա՞ գիտացեր. զի ես ոչ գրեմ, զոր և կամիմ:

Առակ ԼԴ:

Ասէ ուրուր ցաքաղաղ. կարի ապերախտ էք դուք. զի մարդիկ

կերակրեն, և տուն բնակութեան տան ձեզ, բայց յորժամ ըմբռնեն կամիցին, փախչիք․ այլ մեք թէպէտև վայրենի իցեմք, սակայն յորժամ կերակրիմք 'ի նոցանէ, որսամք վասն նոցա, և 'ի թռիչս հեռաւորս լուեալ զկոչն դառնամք։ Իրաւ է, ասէ աքաղաղն, այլ գիտե՞ս երբէք զաւուրս 'ի շտեմարի, բայց ես գիտեմ զայդ ատաղաւ և 'ի շտեմարի և 'ի դաշտի։

Առակ ԼԵ։

Մոլլայի սովորութիւն էր քարշել օր ըստ օրէ մազ մի ի մորուաց իւրոց, և թագաւորն հրամայեաց․ զի թէ միւսանգամ փետիցէ զմազն մահու մեռանի։ Զկնի ժամանակաց ասաց Ճառ առաջի թագաւորին, ընդ որ կա-

որ հաճեցաւ՝ ասաց խնդրել զոր
և կամիցի, և գտցէ իսկոյն ։ Ո՛չ ինչ
այլ խնդրեմ, ասաց մոլլայն․
քան զազատութիւն 'ի վերայ
մօրուաց իմոց ։ Եթէ այդ իցեն
կամք քո, եղիցին ասէ արքայ ։

Առակ ԼԵ ։

Տէրն պատուէր ետ ծառայի
իւրում, զի թէ վաղայարոյց ընդ-
առաւօտն տեսցէ զերկուս ագ-
ռաւս նստեալս 'ի միասին ազդ-
արասցէ ինքեան․ զի և ինքնին
տեսանիցէ զնոսա․ ըստ որում
բարենշան ինչ համարէր զտեսիլն։
Պատահեցաւ ծառային տեսանել
այնպէս, և գալ ազդ առնել
տեառն իւրում ։ Բայց մինչև ել
նա 'ի տեսանել, թռեաւ մին,
ուստի գան սաստիկ հար ծառա-

յին ։ Ցաւուր այնմիկ, մի 'ի բարեկամաց տեառն առաքէ նմա կերակուր ինչ, և ծառայն տեսեալ զայն, ասէ, Տէր իմ մի միայն ագռաւ փետէր, և ընկալար զայս նուէր. եթէ զերկուս փետտնէիր, յիմ կէճակ անկանէիր ։

Առակ ԼԸ ։

Բժիշկ յերթալն 'ի գերեզմանատունն միշտ ծածկէր զերեսս իւր. և 'ի հարցանել ոմանց ըզպատճառն, ասէր, Ամաչեմ 'ի մեռելոց աստի. զի բազումք յիմոց դեղոց մեռան ։

Առակ ԼԹ ։

Բռնաւորն ծպտեալ շրջէր ըզքաղաքաւն, և պատահեալ առն միում, հարցանէ. Զինչ՞ խորհիս զբռնաւորէն. Բռնաւոր ոք իցէ՞, եթէ

արդար ։ Պատասխանեաց, Բեռնաւոր
մեծ ։ Գիտիցես ով լցեալ ես, ասէ
արքայ, այրն պատասխանէ թէ
ոչ. և ընդ հակառակն հարցանէ
ցնա, Գիտիցե՞ս և դու, թէ ով իցեմ
ես ։ Ասէ Արքայ՝ ո՛չ ։ Որդի եմ
ասէ. Բենի և յամառ երիցս ցնդիմ
'ի խելաց, այսօր է մի յերից անգին ։
Զծաղու հարաւ արքայ՝ և գնաց ։

Առակ Խ ։

Քերթողն յաւելաւ 'ի գովեստ
իշխանի ուրուք, և նա ասէ ցնա
'ի վաղիւ եկեսցես. և տաց քեզ
պարգևս. գնաց և 'ի յաջորդեալ
առաւօտու եկաց առաջի նորա ։
Ասէ ցնա իշխանն զի՞նչ խնդրես ։
Պատասխանէ թէ Զպարգևս, զոր
խոստացար յերեկի ։ Արդարև յիմար
ես դու, յոչն հաճոյ պարգևի 'ի յե-

տաց ինձ, դաստիարակեցուցեր զիս
բանիւ, դաստիարակեցուցեր զեղէն բա-
բանիւ, զինչ տասցես յառաջ զիս ։

Առակ ԽԱ ։

Հափշէկ դատաւոր ոմն հրամա-
յեաց սեւացուցանել զբովանդակ
զերես դարվշի և հանել յայն
քաղաքին ։ Աղաչեաց զնա դար-
վիշն սեւացուցանել միայն զմի
'ի դիմացն Զի մ' ատէ տեղւոյն ողջոյն
փոխել զկատակերգութիւն բոլոր երեսաց իմոց,
համարելով զիս զուարճարար ինքնին
յառաջ հանել զհայհոյանաց ։ Ծիծա-
ղեցաւ դատաւորն, և արձակեաց
զնա ։

Առակ ԽԲ ։

Կոյր ոմն 'ի գիշերի բարձեալ
զկուժն յուս իւր, և առեալ

պլապտեր 'ի ձեռին գնայր։ Պատահեցաւ նմա այր ոմն, և ասէ. ա՛յ տխմար, զի՞ կայ քո ընդ լուսոյդ ընդ այդմիկ. զի բառնաս 'ի ձեռին քում։ Ասէ կոյրն, ոչ վասն իմ է լապտերս, այլ վասն քո. զի մի՛ խաւարամտութեանդ հարցես յիս բեկանել զկուրծ իմ։

Առակ ԽԳ.

Այր ոմն եհար զկրպակաւոր, և նա բողոքեաց յատեան։ Ասէ դատաւորն մեծ են յանցանք քո, բայց ոչ այլ պատիժ էս տալ, փոխարէն տացես դմա դահեկան մի։ Այրն հանեալ զերկուս 'ի ծոցոյ, ապտակ ած դատաւորին և ասէ. Եթէ այդպէս իցէ, առ դմին 'ի դահեկանացդ քեզ, և զմիւսն դմա կրպականորին։

Առակ ԽԴ։

Բժիշկ թողեալ զիւր պաշտօն հետևէր նկարչութեան։ Հարցին ցնա թէ ընդէ՞ր փոխեցեր զարուեստ քո, պատասխանեաց, զի մ՛ ծածկեսցէ երկիր զսխալութիւն իմ։

Առակ ԽԵ։

Քերթող յայց գնացեալ Հարստի նստի թզաւ հուպ առ նա, ընդ որ ցասուցեալ հարստին ասէ ցնա, Ո՞րքան իցէ զանազանութիւն քո յիշոյ, պատասխանեաց, Թիզ մ։

Առակ ԽԶ։

Ցաւուր միում պայազատ ումն ձգէր զնետն 'ի նպատակ, և ոչ կարէր հարկանել, իսկ մուրացիկն, որ խնդրէր զողորմութիւն

՚ի Նմանէ, առեալ զաղեղն հար
զնետն ՚ի նպատակ անդր։ Զու-
արճացեալ պայազատին բաշ-
խեաց նմա դահեկանս հարիւր.
իսկ նա յետ ընդունելոյ զայն,
ասէ, մուրացայ և ոչինչ գտի։
Պայազատն բարկացաւ և ասէ,
արդէն իսկ ետու քեզ հարիւր
դահեկան, և դու ասես ոչինչ
գտե՞ր տակաւին։ Այո՛, ասէ աղ-
քատն, գտի զայն ոչ վասն ծառա-
ցոյ, այլ վասն զընէթն ՚ի նախապատուէ համբ-
հանելոյ։

Առակ ԽԷ։

Պատասխեալ Ղազւոյ ՚ի գրի ու-
րեք. Թէ տխմար է նա, յորոյ
գլուխ փոքր իցէ, և մօրուսք
երկայն, եգիտ զի գլուխ իւր
փոքրիկ էր, և մօրուսն երկարա-
գոյն, Զկարծիս տխմարութեան

յանձնէ 'ի բաց փարատել կամելով, որոնեաց զմկրատ, և իբրև ոչ եգիտ կալեալ բռամբ զմօրուացն մատոյց 'ի բոց ճրագին, զի այրեսցին աւելորդ մասունքըն։ Իբրև բոցն 'ի մօրուսն ծաւալեցաւ, ե՛թող զնոյն 'ի ձեռաց, և ահա միանգամայն խանձեալ մօրուացն, արար զնա նախահայր յիմարութեան, և ելից զկրուած գրոյն։

Առակ ԽԸ։

Այր ոմն յերազի տեսանէ զդև-ունի զմօրուաց նորա, և ասէ. անխիծանել դու, վասն պատրելոյ զմարդիկ. զմօրուսդ երկարես, իբրև կամէր ածել ապտակ յերես նորա. յարեաւ 'ի քնոյ, և ետես զիւր իսկ մօրուսն 'ի ձեռին։

Առակ ԽԹ.

Բանակռիւ ոմն գնաց առ Դարվիշ, և եդ առաջի նորա զերեա զայսոսիկ լուծանել ինքեան. Ա. Զիարդ՞ ասեն մարդիկ զԱստուծոյ թէ ամենակալ իցէ, որ ոչ ուրեք տեսանի. Բ. զիարդ մարդիկ զմարդիկ պատժեն վասն յանցանաց, ըստ որում զոր միանգամ նոքա առնեն յԱստուծոյ յառաջ խաղայ. Եւ Գ. զիարդ ասեն թէ Աստուած զսատանայ ի հուր պատուհասիցէ. զի հուր հրեղենի ազդել ոչ կարէ. Առեալ Դարվիշին զկոշտ հողոյ մեծ, և հար ՚ի գլուխ նորա. ընդ որ կարի սրտմտեալ առնն՝ գնայ առ դատաւորն, իսկ դարվիշ առաջի կացեալ նորա, ասէ ոչ ինչ չար արարի դմա, եթէ ոչ

պատասխանի հարցմանցն, Նախ ասէ ցաւ է ի գլխի իւրում, Թող ցուցցէ ինձ զայն, և ես ցուցից նմա զԱստուած։ Երկրորդ զիարդ գանգատէ զինէն առ քեզ ըստ որում զոր արարի, յԱստուծոյ էր, և ոչ յանձնէ ըստ վարդապետութեան իւրում։ Եւ երրորդ, որովհետև ինքնին զանգուած հողեղէն, զինչ առնել կարէր նմա հող. որով զամօթի հարեալ զայրն, արձակեաց ի բաց, և դատաւորն մեծապէս գովեաց զիմաստութիւն Դարվշին։

Առակ Ծ։

Հեծեալ ոմն իջեալ 'ի դաշտի, հրամայէ ձիապանի իւրում ննջել, զի ինքնին հսկիցէ զձին ընդ դէմ գողիցն բազմութեան։

Քաւ լիցի, ասէ, ձիադարմանն, թէ ես 'ի քուն եղէց, և դու արթուն․ Ննջեա՛ց տէր, ես պահպանեցից զձին։ Իբրև ժամք ինչ անցին 'ի վերայ, յարուցեալ տեառն ասէ ցնա․ զի՞նչ խորհիս, ասէ, խորհիմ թէ զիա՞րդ աստուած հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ ջրոց։ Ասէ տէրն զգոյշ լեր, զի գողք բազումք են։ և ննջէ։ Դարձեալ յարուցեալ կոչէ զնա, զի՞նչ խորհիս, և նա ասէ․ խորհիմ թէ Աստուած զիա՞րդ անի զհաստատութիւն երկնից, առանց սեանց։ Երրորդ անգամ յարուցեալ հարցանէ զնա, իսկ արդ զի՞նչ խորհիս, խորհիմ ասէ, զինչ արդեօք, թէ զթամբն շալակեցից 'ի վերայ․ զի գողք տարան զձին։

Ա․––ւէ Ն Ա․ ։

Այր գիտուն 'ի տես գնայր մեծատան 'ի հանդերձս հնոտիս, և անպատուեալ 'ի նմանէ յետս դառնայր: 'Ի վաղիւ անդր յանօթի առեալ զգեստս պայծառս զգենու զանձամբ, և գնայ առնա․ որ կարի հիւրասիրութեամբ ընկալեալ զնա՝ կազմէ նմա խնջոյ մեծահաց: Գիտունն առեալ զառաջին պատառն, դնէ 'ի վերայ հանդերձից իւրոց, և ապա ուտէ: 'Ի հարցանել մեծատան ըզպատճառ այնր, ասէ, Զի էնի յերէկ 'ի հանդերձս հնոտիս, և անպատուեցայ․ այսօր 'ի նորս պայծառս, և առա պատուիմ քան զէն: Որքան պատիւդ ոչ է ինձ, այլ հանդերձից այսոցիկ:

[illegible] ԾԲ ։

Այր ոմն տեսեալ զՏաճիկն ՚ի ճաշ, ասէ ցնա [illegible] [illegible], Թերևս հրաւիրեսցի ՚ի կերակուր, Արաբն միանգամ և եթ գլուխ ամբարձեալ, եհարց ցնա [illegible], [illegible] և [illegible]։ ասէ այրն. [illegible]։ որով բաւարարեալ Արաբին սըկսաւ ուտել զհաց իւր։ Տեսեալ առն թէ ի զուր եղեն իւր ուրախ աւետիքն՝ շրջեաց զբան իւր, [illegible] ասէ, [illegible], [illegible]։ Իսկոյն գլուխ ամբարձեալ վերստին հարցանէ ցնա. [illegible] — [illegible]։ [illegible], կրկնեաց Արաբն [illegible],

և չէր որ կերակրէր զնա։ — Եւ ընդէ՞ր կին իմ, ոչ էլաց ասէ այրն, ի վերայ որդւոյ քո։ Ով հեր, ասաց Արաբն։ զի՞ արդ մեռաւ որդին իմ։ Զի անկաւ փուռն ՚ի վերայ նորա, ասաց այրն։ Լցաւ ախորութեամբ մոռացաւ զհաց իւր, և գնաց տեսանել թէ զի՞նչ առնել կարիցէ։ Յայնժամ նստաւ այրն ի ճաշ, և եկեր, և յագեցաւ։ բայց թէ գոհացաւ արդեօք թէ ոչ, չունիմ ասել ինչ։

Առակ ԾԳ.։

Յաւուր միում արքայ ընդ նախարարի իւրում ի զնին ելանէ անդոց ցորենոյ, և տեսանէ զոձս նորա բարձր քան զմարդ։ Նախարար ասէ, տէր իմ, ի գաւառի իմում բուսանի ցորեան, որոյ ոձն հասանէ ի չափ փղի։

ծիծաղեցաւ թագաւորն, իսկ նախարար նորա համարելով թէ արքայ ոչ հաւատաց բանիցն, զոր խօսեցաւ, գրեաց նամակ յաշխարհ իւր ածել անդր զոձոյ ցորենոյ իւրեանց. բայց զի անցեալ էր ժամանակ հնձոցն, ոչ կարացին բերել ցհունձն կրկին։ Ուր մատուցեալ արքայի, ասէ տես. ահա ոձ ցորենոյ երկրի իմում, զորմէ յորժամ պատմեցի թուեցաւ թէ ոչ հաւատայիր։

Ասէ ցնա Արքայ, այժմ հաւատամ, բայց դժուար էր այսու-հետև առել ինձ, զորոյ յետ փորձոյ հաւատ կարէցեր բերել հաւատալիս։

Առակ ԾԸ։

Գող եմուտ ի տուն ուրեք գողանալ անտուստ զինչ։ Տանուտէրն կալաւ զնա, և ոչ թոյլ

տայր, մինչև ուսուցանիցէ ինչ-քեան զեղանակ գողանալոյ նուրա զձիս։ Ասէ գողն ընդ առա զձին, և ցուցից. հեծանէ 'ի նա, զսանձն առնու 'ի ձեռին, և ասէ առ ճանապարհ արարէք ինձ։ և 'ի բանալ նոցա զճանապարհն, մտրակէ զձին, և խուսէ 'ի բաց։

Առակ ԾԹ։

Նախարար ոմն հրաժարեալ յաշխարհէ զհետ գնայ աղօթից և ճգնութեանց։ Գայ առ նա Թագաւորն և ասէ, Զինչ չարիս տեսեր յինէն, զի հրաժարեցար։ Թողի զքեզ, ասէ, վասն հինգ պատճառի, Նախ զի դու ննջէիր, և ես կայի առաջի քո։ Իսկ այժմ զայն Աստուած պաշտեմ, որ պատուիրէ ինձ նստիլ յաղօթս իմ։ Երկրորդ զի

ինքնին չոքէ, և պատրաստէ կերակուր ամենայն արարածոց։ — Երրորդ՝ զի դու ննջէիր, և ես հսկէի. Բայց այժմ Աստուած ունիմ, որ անքուն չամբ պահէ զսիրողս իւր։ — Չորրորդ՝ զի ՚ի դրան քում մեղք ահաւէք ունէր կին, թէ գուցէ անկեան իմ յանցանիցեմ, և դու ոչ թողուցուս ինձ, Բայց արդ զայն Աստուած ունիմ, որ թէ յաւուր հարիւրիցս մեղանչիցեմ. թողութիւն տայ ինձ։ Հինգերորդ՝ զի երկնչէի, թէ գուցէ մեռանիցիս դու, և թշնամիք ստրուկ արասցեն զիս. Բայց արդ զայն Աստուած ունիմ, որ ոչ երբէք մեռանի, և ոչ ինչ թոյլ տայ թշնամեաց իմոց վնաս ինչ հասուցանել։

Առակ Կ ։

Այազ գանձապետն Սուլթան Մահմուդայ մեծի, սովորաբար մտանէր զանխուլ ՚ի գանձարան

անդր յամենայն աւուր, և կայր անդ ժամս ինչ: Ամբաստանեղեն զնմանէ չարակամք նորա, թէ կամ 'ի գաղտնի երբէք, և կամ 'ի ծածուկ կռապաշտէին անդանօր. այլ թէ ո՛չ է՞ր կայ ընդ նա և գտցա-նէ: — Ո՛չ ամէն հաւատայ նախերիցեց, ասէ Արքայ. մինչ ոչ փեռէց դշխոյի նորա այսօր իւր իմովք: 'Ի վաղիւ-անդր գնաց Այազ 'ի գանձա-տուն ըստ սովորութեան իւ-րում, և չարակամք զհետ-ցին Արքային: Կացեալ զանխուլ 'ի տեղւոջ ուրեք հայեցաւ 'ի ներքս գանձարանին, և ետես զի Այազ զգեցեալ էր զհնոտիս: Կոչէ զնա, Զի՞նչ առնէս Ա-յազ: Տէր պատասխանի տայ նա, Ցաւոց տան դպրատուն տան Արքայի, այստեղ էին իմ բոլոր հան-

դերցք . և այժմ արտմնեալ 'ի շնորհս քոյ ազնուագունիցն արծաթայայ հանդերձից և ճախաւրեալ, գամ այսր օր ըստ օրէ, անգամեմ ցնցոտիս, յաւռանել ինձ զմիճակն վաղնչական, և չրթել զանձն յերախտագիտութենէ և 'ի հաւատարմութենէ քան քոյ ։

Վերջ ․

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ

Առակ Ա ։

Երկրագործ ոմն յաղօթելն արհամարհէր խնդրել յԱստուծոյ, զի պահեսցէ զինքն 'ի խորամանկութենէ կանանց ։ Ցաւուր միում առեալ կնոջ նորա զձուկն նոր և մեծ, տարաւ ընդհաղով արար յանդին, զոր վարելոց էր այր իւր ։ Իբրև սկսաւ

այրն զխոփն 'ի գետին խրել և
ակօսել առ սակաւ մի, աՀա
ձուկն նոր ելնմա 'ի Հողոյ ան-
տի: Թողեալ իսկոյն զգութանն
յանդի, փութացուցանէ զձուկն
'ի տուն. և պատուէրէ կնոջ
իւրում Հանդերձել զայն 'ի ճաշ
և յընթրիս: Կինն Հանդերձէ և
կոչեալ զբարեկամս իւր ուտէ և
ըմպէ ընդ նոսա: Իսկ այր նորա
ակնբաց Հայելով ընդ ճանա-
պարՀ ճաշուն. իբրև 'ի դերև
ելանէ, Համարի թէ ընթրիք
պարարուն պատրաստէր ինքեան:
Գայ 'ի տուն քաղցեալ և վաս-
տակեալ, և Հրամայէ կնոջն սե-
ղան արկանել: Բերէ կինն Հաց
աստուճ և դնէ առաջի նորա,
Ո՞ւր է ձուկն գոչեաց այրն զայ-
րացմամբ: Զի՞նչ ձուկն, ասաց

ցնա կնոջն նորա։ Զոր 'ի հողոյ բրեցի, ասէ այրն։ Խելագա՞ր իցես մարդ, զի յառաջն 'ի հողո՞յ բրեցեր, մի՞թէ որմափ ինչ էր, կամ գետնախնձոր։ Այո՛, այո՛, այո՛, ես 'ի հողոյ բրեցի, ասաց այրն 'ի մի շունչ՝ և սկսաւ հարկանել զնա։ Որ փախուցեալ արտաքս աղաղակեաց, Ողորմեցարո՛ւք, ողորմեցարո՛ւք, զի խելագարեալ առն իմոյ հարկանէ զիս 'ի նմին։ Զեղուն պահք քաղաքին 'ի տուն, և ասեն ցայրն, զինչ՞ անցք են ընդ քեզ և կնոջ քում։— Զի բրեցի ասէ յառաջն նոր յանդոյ իմոյ, եփոցէին իմ, և առա՛ չէ նորա հանդերձեաւ ղոյն 'ի կերակուր վասն իմ։ Արդար և ցնդեալ է սա ասեն պահք, և կաշկանդեալ զնա տանեն արկանեն 'ի բանդ։ 'Ի վաղիւ անդր

գան հարցանել զնա, և նա զձուկն 'ի հողոյ բերել խոստա-նայ, ուստի և առաւել ևս պըր-կեալ զնա 'ի կապանս մեկնին։ Իսկ այրն տեսանելով թէ քանի և զանուն ձկանն տայ առաւել ընդդէն կապանք իւր, և ժամա-նակ վարելոյն անցանէ 'ի բաց, երբ միւսանգամ եկին հացանել թէ զինչ բրեցեր 'ի հողոյ, ասէ. ա՛րմատ ինչ. հարցանեն զնա, պապա ձո՞ւկն, ասէ Զհաւին ինձ չէ փետրեալ ամենևին։ Ասեն պահք արդարև 'ի խելս եկեալ է սորա և ար-ձակեն 'ի բաց։ Ցանցանել ժա-մանակաց, մոռանայ զամենայն. և բռնանայ վերստին 'ի վերայ կնոջ իւրոյ։ Իսկ կին նորա գը-նեալ զձուկն դնէ 'ի պատու-հանի, յոր. այն ինչ անկանին

աչք առն, ուստնու 'ի գիրգս նորա և հատկեալ աղաղակէ, Կա՛ ղէս կէն, ղէ յուշէն փէոփ, և ուշ խելագարիմ ։

Առակ Բ. ։

Մշակի եկեալ յանդոյ տեսանէ զԹոնիրն վառ, և Թան 'ի վերայ, զի եփէր։ Առնու զՃաշակն և ասէ ցկին իւր` աղի է ։ Կինն, որ զշերեփն մեծ 'ի ձեռին ունէր` այնքան զայրացմամբ հար 'ի գլուխ առնն մինչ փաթեթ գըլխոյն, զոր անդ փուշի անուանեն, անկաւ ցդրանտակն ։ Սակաւիկ մի սասանեալ եկաց. բայց իբրև տես թէ անցբարկութիւն կնոջն, յայնժամ սկսաւ զիւր առանձնաշնորհութիւնս, ասելով. Տան տէր էմ. ճըլթա խէր. անլէն անլէ

հառէմ, ու տղին աղէ։ Դեռ կերթամ ու-
տուղու էլ մէր հոռնէմ։

Առակ Գ.

Գիւղականի քաղցելոյ առաջի դնի Թանձրաձան, զոր շիլափլաւ կոչեն։ Զգեալ զձեռն գեղջկօրէն առնու բռնալիր ՚ի նմանէ, փոթոթին մատունք. արկանէ ՚ի բերանն և խանձինընտեր.ք նորա. կլանէ ՚ի ներքս, և տօչորի ստամոքսն։ Վասնորոյ իբրև չարի իրիք հանդիպեալ թողու զճաշն և մեկնի ՚ի բաց։ Տեսանէ զայլ գիւղական, որ մտանէր անդր, և ձեռն պարզեալ առ նա, խրատ տայ այսպէս։ Կերթաս գեղ գէղ, ապուր մի էն էփել, տաքուն է շիլթա փիլթա, որպէս թէ շիլափլաւ։ Թող ձէռ դաղնի դըռափու, կերէ, կերէ, կերէ։

Առակ Դ։

Թագաւորն հրամայեաց մշկատակին իւրոյ, այնպէսի յանցանս գործել, մինչ մեղայն չարաչար իցէ քան զմեղքն։ Ցաւուր միում անցանել արքայի 'ի միջոյ բազմութեան աւագանւոյն յաթոռ իւր, մատուցեալ մշկատակին ձմլեաց զիստ նորա, և 'ի բարկանալն, ասէ, Ո՜հ ներէ՛ ինձ տէրդ, զի կարծէի թէ թագուհին իցէ։

Առակ Ե։

Ի հանդիսի ուրեք գոհանայր ոք զբազմականէն վասն կենաց բաժակին, ընդ ժամ մի ողջոյն, և ոչ ինչ խմաց առնէր։ Մին 'ի բազմականէն փսփսաց ցմերձաւոր իւր, Ես, Գին — էմ։ Զոր լուեալ գոհացողին, ասաց. Այդ

քո երկրի քաղաքակրթութիւնն է ։ Դար-ձոյց միւսն իսկոյն։ Ներէ՛ ինձ Պարո՛ն, ոչ գիտէի թէ այդքան երկար էին ականջք քո ։

Առակ Զ ։

Հանդիպեալ ուրեք ջրաղա-ցաքարի, հարցին ցբոլորանցին, թէ զինչ՞ իցէ այս ։ Պատասխա-նեաց, կամ փղի բռնան է. կամ հին լուսնիակ ։

Առակ Է։

Լոռի ուրումն տեսեալ ըղձ-քաղցրութենագործն, զի նստէր և ոչ ուտէր համարեցաւ թէ կոյր իցէ. ուստի պարզեաց զգաւազան իւր դէպ յաչս նորա ։ Այլ յաղա-ղակել անդ նորա, ասէ Լոռն։ Տե-սանիցէ՞ս արդարև, ընդէ՞ր ապա ա-ղաղես ։

Առակ Ը։

Խուժ ոմն գնեաց շաքար, և բարձեալ յէշ իւր տանէր ՚ի տուն։ Զճանապարհայն էջ անձրև և լուաց զշաքարն, շանթահար եղև, և սպան զէշն. և ինքն զարհուրեալ թաքեաւ զթփով իւիք։ Բայց իբրև ետես թէ ամպք տակաւին փայլատակէին աղաղակեաց և ասէ, Տէր. Ողողեցեր, և զիմ շաքար շաղախեցեր։ Որոտացուցեր, և զէշ իմ ՚ի շանթ հարեր. նաւ արդ ճրագ լուցեալ անձին զո՞փ մտանես։

Առակ Թ։

Հայ, Հրէայ և Պարսիկ յուղի անկան ՚ի միասին երթալ ՚ի քաղաք ուրեք, այլ գիշերոյ ՚ի վերայ հասեալ պարտաւորեաց զնոսա իջանել ի խրճիթ գիւղա-

կան պառաւու ուրուք, որ ոչ
ինչ ունէր ուտելի քան զափ-
սէ մի հրուշակի։ Այլ որով-
հետև հրէայն և պարսիկն զմի-
մեանս խորշէին, և ի Հայոյն զար-
շէին, ոչ ոք կարաց իրաւամբ
ձեռն մխել յափսեայն կոյս,
խորհեցան անսուաղ ննջել, և
յառաւօտուց ով զարթուցեալ
պատմիցէ ասեն երազ զօրաւոր,
նա կերիցէ զհրուշակն։ Իբրև
ննջեցին, Հայն յարեաւ և կե-
րաւ զայն։ Յարուցեալ Հրէին
՚ի քնոյ իւրմէ, պատմեաց թէ
Մովսէս մարգարէ յերազին երև-
եալ մատոյց ինքեան զգառն
խորովեալ, և եկեր։ Պարսիկն
յարուցեալ զայս չփելով ասէ
թէ Մահմէտ յերազին երևեցաւ
և մատոյց ինքեան եղինձ քրք-

մացան, և եկեր։ Իսկ Հայն դարձուցեալ զբանն առ երկոսին միանգամայն, ասէ։ Ես — ինձ Լուսաւորիչ երեւեաւ ՚ի Լրջանց, ասաց. Թէ Մովսէս Հրէին դգտան, և Մահմետ Պարսկին դէպ ինչյն շնորհեցին. Ես չունիմ ինչ, որ փոխ տեղ. Վաճառեաց որ ինձ էր դհրաշալիք դայտ. և կերպայ։

Առակ Ժ։

Ցաւուրս Հաջի Իբրահիմայ Նախարարին մեծի Պարսից, գըրեալ թէ ամենայն քաղաքք կառավարէին ՚ի ձեռն ընտանեաց և ազգականաց նորա։ — Մաշակար ոմն Սալահանցի նեղեալ յանհնարին կեղեքանաց անտի արքունի հարկահանաց, շոքաւ առ բդեշխ քաղաքին, որ էր եղբայր Հաջի Իբրահիմայ, և

աղաչեաց զնա Թողուլ ինքեան զՀարկն ։ Ասաց բժշկն Թէ պարտիս կամ զվճար Հարկին Հատուցանել , և կամ մեկնիլ յաշխարՀէ աստի ։ Ո՞ւր երթայց ասէ մաշակարն ։ Գնա՛ 'ի Թէհրան ասէ բժշկն , և բնակեա՛ առ Սուփոյ ։— Բարի է . ասաց մաշակարն . Բայց գիտէ՞ս , զի եղբայր քո նորին Նախարար մեծ 'ի Թէհրան ։— Գնա՛ 'ի Շիրազ , — Եւ անդ եղբօրորդի քո է իշխանաց իշխան , — Գնա՛ 'ի Քաշան ։ Տէր . և անդ իշխէ քեռի քո . — Կարէ՞ր ուրեք 'ի տեղիս . ասաց բժշկն . — Բայց և անդ կառավարէ Հայր յեր բարձակից է Սուլթանոյն . ասաց մաշակարն , գուցէ Հարազատ և բռնասցի 'ի վերայ իմ ։ Յուսադրեալ բժշկին , ասէ ցնա . Որովհետև ազգականք իմ են

[illegible]

Առակ ԺԱ.։

Նաւաստիք երկու մահա-պարտ գտան, և վճռեցան 'ի կա-խաղան. 'ի կախել միոյն պարանն բեկաւ, և ինքն անկեալ 'ի ծով լուղաց դէպ 'ի ցամաքն և ապ-րեցաւ։ Իսկ ընկեր նորա աղա-չէր զդահիճն, և ասէր, [illegible]։ Որպէս թէ 'ի կախանին ապրելոցն էր։

Առակ ԺԹ ։

Փափաղաւան ոմն միշտ լսէր լուսաւորչականի ուրուեմն գովել զՅովհան որոտնեցին ։ Ի՞նչ հնար հնարեցէ սա․ զի նա մի ևս ՚ի բերան առնուցու զնա, կեղծաւորեցաւ իբրև ջատագով որոտնեցւոյն․ և գնացեալ գոհանայր զլուսաւորչականէն վասն քաջողելոյ ՚ի լուր իւր զայնպիսի այր պատուական ։ Զարմացաւ լուսաւորչականն, և եհարց զնա թէ Ո՞ր հոգի ծղեայ ղտեղ յայս վէճաք ։ Պատասխանեաց․ Վասն զի տեսի ես զայրն ծառայեալ ՚ի վերայ գերեզմանի եկեղեցւոյն ։— Ո՞ւր նման էր նա․ ասաց լուսաւորչականն ։ Պատասխանեաց փափականն թէ Իշոյ ։— Ո՛հ խաբեալ ես բարեկամ, այն տեսիլն սատանայ էր քոյ ։ Ասաց Հայն ։

և փափականն զամօթն հարեալ գնաց ։

Առակ ԺԳ ։

Ծերունի չինական ոմն 'ի քաղաքին ձախորդութեան հանդիպեալ, յուսահատութեամբ դառնայր 'ի չէն իւր ։ Իբրև անցանէր ընդ փողոցս քաղաքին հարսն մի ամենահարուստ` այլ խելօքն ինձ նման ել 'ի բակէն ծօծալով, և եհարց զնա. Ուստէ՞ գաս հայրիկ ։ Պատասխանեաց. Ի դժոխոց ։ Իո՛, ասացի՛ քո Հօր հոգւոյն ասէ ցնա հարսնն. Քանզի յանձայ հէքէ մտանել էն ծնողք. և աղգականք իմ, և գնացեալ անդանոր ։— Զի՞նչ. մինչ ցայսօր կար չանի՞ս ընդայանէ. ասաց այրն ինական բարուոք կշռելով զդդում անհանձարին ։ Ու հայր. ասէ. Գի-

փէ՞ս դու-ըէ ղիտեր հետ ։— Մեծա-
գոյն ըշխ-ատաւորէ-մէ ասաց չինա-
կանն ։ Հայր քո ղեկոզէ հաշտէ ինձ ·
հայր քո եղբայր հանէ · եղբայրք քո
խոզս արտաքէն, և քորք՝ չոր կրեն ։
Ը՛ · Հր՛ · Հը՛ · սկըսաւ լալ հար-
սըն, է՞ս այսքան չէ · և դուք այդ-
քան կարօտ ծառայէ՞ք · քաղաք՛րդ ապ-
ջէն · — Եւ դարձեալ հեկեկա-
լով առ չինականն ասէ, Փոքր մի
համբե՛ր առ իս, և ես քեզ ինչ քեզ
պատիւ առնեմ ։— Ուշացո վերայ ·
ասաց չինականն ժխտալով, և
գնացին ՚ի տուն ։ Իսկ նա հա-
նեալ ՚ի ծրարէ զոր ինչ մեծա-
գին և պատուականն էր զգես-
տուց և արկանելեաց թէ առ-
նացի թէ կանացի՝ ծրարեաց ու-
րոյն ուրոյն, և յաւելեալ ՚ի վե-
րայ և ոսկիս հարիւր հարիւր

ատ ամրդեաց 'ի հոգս շինականին • և աղաչեաց • զի տարցէ զայն 'ի դժոխս բաժին ընտանեաց իւրոց • և ընկալեալ զձեռագիր ստացական 'ի նոցանէ բերցէ առ ինքն ։

Շինականն շուարեալ համարեցաւ թէ երազ իմն տեսանէ • բայց տակաւին փորձել կամելով թէ որպէս իրքն վերջանայցեն , շալակեաց զծրարն և յուշիկ յուշիկ հեռանայր 'ի բաց • կարծիս իմն ածելով , թէ անկարելի իմն էր ուրուք զհետ չպնդել • զի դարձուցէ զայնքան մեծ հարստութիւն աղուաշաբար կորուսեալ ։ Իբրև ետես թէ 'ի քաղաքէն արտաքս ել • և ոչ ոք զհետ հետոյն պնդէր քաջալերեալ յանձն իւր , ասաց •

յիմարք մեղուն զարդարեն, ի եմաս-
տունք չերկեն։ Եւ ծռեալ զու-
ղին ընդ անդորրայս դաշտին գը-
նայր, սակայն յետս ակնէր, և
տեսանէր. զի աՀա քաջամի ոմն
այր Հարսինն զՀետ մտանէր։
Ապաւորեալ եՀաս 'ի ջրաղաց
մի, և Հատ կլեալ աղաղակեաց
և ասէ ջրաղացպանն. Զի՞նչ
առնիցես փնտռեր, զի՞ յայտադիս, զի՞
ոչ Թաքչիս, կարեմ՞ մարդ։— Զի՞նչ
զինչ՞ աղաղակեաց ջրաղացպանն
սասանեալ, +ո Հոր Գերեզմանի և մեր,
առ՞ զինչ — Ու յլ զինչ կարեմ՞ մե-
ռնգամայն. ասաց ծերն խորամանկ
Թագաւոր խնդրէ կաշիս գելոյ Ջրա-
ղացպանաց. զի դառեի ինձ արարցէ.
Թարեր, Թարեր, ապա ԹԷ ոչ մեռա-
նիս։ Սասանեալ առնն ոչ գիտէր
Թէ զինչ արասցէ։ Փոխեա մարդ

ահա եհաս ժողովին, ասաց ծերու-
նին, որ զգեցեր ինձ զգեստ, և ես
ընդ ծառովդ 'ի վեր։ — Տէ՛ր, փա՛ռք
քրիստէ ինձ, ողորմէ՛ Հօր․ ասաց
ջրաղացպանն և մերկացեալ զհուրն
զգեցաւ զնորայն և եղ 'ի ծառն։

Շինականն փոյթ փոխեալ 'ի
տարազ ջրաղացպանին, ալիւ-
րոտ երեսօք եկաց անդանօր, որ-
պէս թէ ջրաղացպան ոք ծնեալ
էր 'ի մօրէ։ Եհաս քաջաձին և
լի ցասմամբ և բարկութեամբ
աղաղակեաց, Ո՞ւր է դաւաճանն,
ո՞ւր է ճանապարհորդն, ո՞ւր է գող
ապաշխարողն այն։ — Ո՞վ. ասաց շինա-
կանն, Ո՞վ. — ընծէր, ասա՛ թէ ով
— մերկեաց զսուրն, և խորա-
մանկ ծերունին որպէս թէ կար-
կամելով, եհարց վերստին, Զո՞
խնդրես, Տէր իմ, Այր, պատաս-

խանձեաց քաջաձին, որ էին առ ափ
շաւակա։ Եւ ընթացեալ պշաւանին ոչ ներշ-
մարեալ, այլ ինքն եւ ՚ի ծառոց, հա-
դուշա կամ խուսել ոչ՞ն․ ասաց
քաջաձին․ և եկեալ ՚ի ներքոյ
ծառոյն, էջ առ անդգամ մալդ․
ողորմելի ըմպաղացականն կարծէ
թէ վասն կաշւոյ գլխոյն ՚ի վայր
կոչէ զինքն, սկսաւ զգլուխն
զոտովք ծառոյն հարկանել և
շարաչար հերձոտել․ ասելով,
ոչ գէր․ իմ գլխոյ կաշին դաճի երեւ
մեղադրանօյ, ոչ դրանոյ։ — Էջ առեմ
գեղ, կրկնեաց ձայնն ՚ի ներքուստ
և նորա վերստին հարկանելով
զգլուխն ասա և անդ, ծակո-
տեաց զէտ զքամոց փլաւի, և
աղաղակեաց․ Այս կաշի դաճի
երեւ ոչ դրանոյ, ծանկած է, ծա-
կեալ։ Սրիւնն յորդ հոսէր ՚ի

հերձուածոց գլխոյ նորա , այլ ինքն յամառեալ կայր և ոչ իջանէր ։

Որբ՞ ասաց , ցծպտեալ չինականն ։ Կա՛ շայա յէ՛ Լուէն ղգէտօ, տյւ տաօնէո ղգօյղ լէ՛ր ։ Բարի է . ասաց նա և հլու հնազանդութեամբ գնաց կալաւ զձի նորա զօգեստ և զէնսն միանգամայն ։ Այն ինչ քաջաձին 'ի ծառն ելանէր , և ոլորմելի ջրաղացպանն եւս առաւել զգլուխն զարկուցանէր և հերձոտէր զկաշին . զի մի գերծցի գլխովին յարքային դատէ երես , չինականն զգեցեալ զօգեստն , վառեալ 'ի զէնսն , և բարձեալ զշալակն հեծաւ 'ի ձին արագընթաց և դեռ գնայ մինչև ցայսօր ։

Քաջաձին յոստոց յոստս ոս-

տատանելով որպէս բազէ հետա-
մուտ անմեղ աղաւնոյ կալաւ
զջրացպանն արիւնաթաթաւ , և
ասաց , Զոր խօսէիր , ո՞ր է որդ
շուշան քո : Ի՞նչ շուշան փէր , Ես աղ-
քատ ջրաղացպան եմ : Ջրաղացպան
— Ես ի ծառոյ ընդէ՞ր եկեր :
Քանզի այնտեղ այն ծառոյ մէջ գտայ գեր-
ծուղ գիշերոյս նշանն , զի տեսի մէկ
որդեակ — յէ՛ : Ասաց ջրաղաց-
պանն ողբալով . Ես հօ տեսայ , որ
իմ նշանն ցուցի երեք ոչ դարձայ :
Ի՞նչ տեսի երեք ; — Ի՞նչ գիտեմ նշա-
նն , ընդէմ ցերեկն , Ես գամ խնդ-
րել զիմ որդեակն . ասաց քա-
ջաձայն , և 'ի խոնարհ հայցեաւ
եւտես անդ . զի ոչ այր կայր , և
ոչ ձի :

Համարեա՛մ թէ քարացաւ յի-
մարութեամբ . և զամօթի հա-

ըեալ այնքան մըրկ և խայտառակ մտանել ՚ի քաղաքն յարևոյ, եկաց մինչև ՚ի գիշեր, և գնացեալ պատմեաց կնոջն, Եւ և էս փորձեալ յաւելն ՚ի փոխորս գս ւշին և սաստէր ։

Առա՛կ ԺԴ ։

Նուխրակն, Աքեղայ և սարկաւագն կողոպտեալ ՚ի գողոց ըՃանապարհային՝ գան ՚ի գիւղուրեք, ուր էր մի միայն պառաւ. և խնդրեն զկերակուր ։ Պառաւոյն էր միայն ձու սագի, զոր եդ առաջի նոցա ։ Վէճ յարեաւ ՚ի միջի Թէ ով ուտիցէ զայն. և յետ ընդ երկար կագելոյ՝ Նուխրակն առաջարկեաց, ով ՚ի մէնջ աստի բերիցէ բան զօրաւոր ՚ի Սուրբ Գրոց, նա կերիցէ զայս հաւկիթ ։ Եւ սկսեալ ինքնին

ասաց Ղազարէ որէ էր որփատ։ և առեալ զձուն կացոյց առաջի։ Աբեղայն լուծէ գրա։ և Բողէ երթալ, ասելով կձեալեաց զձուն։ իսկ սարկաւագին առեալ զայն ի ձեռս իւր ասաց, Մաք յարութեան փեսան տայ, և եկուլ։

Առակ ԺԵ։

Մօլլա մականուանէր Զարաթուն։ գրեաց դրուաղ գեղեցիկ և մատոյց Արքայի, ընդ որ կարի հաճեցեալ նորա ասէ ցմօլլայ։ խնդրեա զինչ և կամիս. և տաց քեզ։ Ու ինչ այլ խնդրեմ Արքայ, այլ զի վերայի իմ ծաղանուն Զարաթուն, ասաց մօլլայն մրմնջելով։ Իսկոյն Քարոզ եւ՝ի դիմաց Արքայի պատուհաս մահու սպառնալ նոցա, որ յայնմհետէ Զարաթուն կոչիցեն զնա։

Զոր լուեալ մերկատակաց երին վաղիւ ընդ առաւօտս և կալան զուղի նորա, որ իբրև եկն անցանել ընդ այն՝ յայգորեցին զնա և ասացին Ողջոյն քեզ Մօլլայ Մեղրու շաքար ։ Ապշեալն․ այսինքն Զարաբնին հա՞․ ասաց մոլլա ցնոսա և գնաց ամօթահար ։

Առակ ՃԶ ։

Արդարև մնոտիապաշտք են Հայք, առէ իշխան պարսիկ ցՀայն, զի զձէթ ուտեն, և զիւղն պահք քարոզեն ։ Իսկ Հայն պատասխանէ այդ Գեղջկոյն և գգիտաց են հնարք․ որպէս և յէրն, որ զխաղողն ուտէք, և ՚ի գինւոյն գարշիք․ մեծ են մնոտիապաշտութեանք ։

Առակ ՃԷ ։

Դենպետ զՀայն յիսլամութիւն հրաւիրեալ քեզ առէ որքան

վարժապետը հարցեր առաջարկեց, որ յա-
շակերտը հնգերորդ աղօթեմ ։ Բայց յա-
ղօթելն յաւուր միում, յանկարծ
յետս կացեալ ՚ի կալերտէն վե-
րատին մկրտեցաւ ։ Ընդէ՞ր դէն-
պէտ Խաչանայ, ընդէ՞ր յետս կացեր յա-
ղօթից քոց - Հարց ցնա Հայն զար-
մանալով ։ Պատասխանէ դեն-
պետն շունն զի յԳարագն եկին յինէն ։
Ով հարցք որ չէին կռուել ինձ .
ասաց Հայն կատակելով . զի՞նչ և
ոչ դժոխք յաղթահարել կարեն ։

Առակ ԺԲ ։

Պառաւ մի լցեալ զգաւաթ
ջրով տանէր առ քահանայ
որբել օրհնութեամբ, զի ասէր
թէ կատուին դունչ դիպաւ այս
կամ այն ինչ անօթոց իւրոց ։
Եւ զ ոչ անցանէր օր . յորում
ոչ գայր պառաւն գաւաթա

իւրով՝ տաղկացեալ քաղհանային
սասաց, Ընդէ՞ր այսքան աշխատ լի-
նիս, մայր, և զիս ազդեհան առանձ
գնա՛ ընդէր այս աշխատու թն, զի օրհնե-
ցէց զբօսանս նորա, և այլոց խոցա-
ցէց զտէր և զիս մաքրագործն 'ի հա-
նապազորդեան վնասակարաց ապա =

Առակ ԺԹ =

Պէտրոս վարդապետի մեծի մատենագրին բերթուածանց պատահեալ աւաղակաց՝ հրաւիրեն քաղցրութեամբ 'ի ծառատակ մենաւոր, հրամայեն իջանել 'ի ձիոյ, յանձնել զ՚քսակ. և մերկանալ զհանդերձսն = Իբրև բոլո-րեցին զնա, եղծաւք, մերկանալ և զգուշիկ, խոհեմ հոգւով ուրեք խնայել, ասէ. զի գոլք էին և տաղեպք =

Առակ Ի =

Գնացեալ փոքրաւորի Առաջ-

Նորդին առ վաճառականն գնէ
զոր ինչ մթերս և կամի, և պատ-
ուիրէ գալ և ստանալ յԱռաջ-
նորդէ իւրմէ զարժէս նոցին մի-
անգամայն ։ Դարձարարեալ խա-
կոյն ազդ առնէ և առաջնորդին․
թէ այս ինչ վաճառականի ցըն-
դելով 'ի խելաց իւրոց, ազգա-
կանք նորա աղաչեն զի սրբու-
թիւն ձեր աղօթեսցէ 'ի վերայ․
առ ոչ ինչ համարելով զայ և
աշհեակ ցնորանս ասութեանց
նորա ։ Գոյ վաճառական 'ի պա-
հանջ իւրոց առնելեաց, և ա-
ռաջնորդ ասէ․ Գիտէ՞ս, օրհնեա՛լ
տէր, գիտե՞ս, որ ինքն պարտա-
ցան քեզ․ որ՞ նիւթ նորէն քաղէս
'ի վերայ քո ։ Պատասխանէ վա-
ճառականն շուարեալ, Նա՛ւ Նէ
եւ ինոց պահանջից ստացեալ դէպս

առնիցեմ, քան նորէնի որբութեան քամ, վասնորոյ աղաչեմ վճարել նոյն զմարմնաւոր պարտս քոյ, մինչ զհոգեւորին ևս հայցել քննեսցուք ։ Որպարտն ցուցեալ է ––, ասաց առաջնորդն · և առանց աւելորդ հարցուփորձի հրամայեաց տանել արկանել 'ի բանդ խեղաւաց, ուր թուի թէ ճգնիցի նա մինչև ցայսօր ժամանակի ։

Առակ ԻԱ.

Գող կողոպտեալ զառ և զապուր մեծատան ուրուք, ապահովէ զնոսա, և ինքն յարդարեալ զանձն նարտի 'ի վերնակին ննջէ անդ անհոգաբար ։ Յարուցեալ մեծատանն զտուն ունայն 'ի կահուց և կարասեաց տեսանէ, և աճապարեալ 'ի վեր և 'ի վայր, գտանէ զայրն 'ի վեր-

նակին ննջեցեալ անհոգաբար. որպէս թէ ոք յիւրում իսկ տան ննջիցէ։ Այգ առնէ քաղաքական ատենին, և դահիճս ընդ իւր ածէ ունիլ զնա։ Իբրև յարուցանեն զնա, բարկանայ գողն. թէ ո՞ր բիրտ անօպայք են, որ տարաժամու զարթուցանիցեն զինքն ՚ի քնոյ իւրմէ։ Դատաւ-
որէնին եմք, ասեն. և եկաք առնուլ զքեզ։ — Ո՞ւր զիս, և ընդէ՞ր։ — [illegible]

խորհրդածանել։ Ցայս բան հաս նմա կառքն քառաձի, և բազմութիւն ծառայից։ ՚Ի նանի՛ր աղաղակեաց Մեծատունն, թէ Զի՞նչ նորք, Զի՞նչ հրաւէր և Զի՞նչ գիրք. — Եւ գողն յատեան, արդարացաւ առաջի դատաւորին, և պարտաւորեաց անգամ զՄեծատունն յանդիմանութեան և բանդի Օրինացն։

Առակ ԻԲ.։

Եմուտ գող առ դատաւորն մինչ մնացեալ ընթեռնոյր յերեկոյի, զոյգ արծաթի աշտանակաց ի վերայ սեղանոյ իւրոյ՝ և աղաղակեաց. Տէր, արդէօք դու. նայեցես և ես ընթեռնում ՚ի փառն իմում, զոյգ աշտանակաց դատաւորին իմոյ. Եհասկ գող և հարեալ ասայես զմեն յայն, և զմեռեալ յանձեաձ իւր,

(Զայս ասելով առնու զաշտանակս դատաւորին 'ի ձեռս) և մինչ ստորանէր լսել որ ինչ ասելոցն էր, հեշտայ ընդ երկայնն մտանգամայն և էլ։ (Փչէ և ելանէ ինքնին) և դատաւորն դեռ մնայ լսել զհետև-անս գանգատանաց նորա ։

Առակ ԻԳ.

Գող ծպտեալ 'ի կրօնաւոր մտանէ 'ի կրպակ ականավաճառին 'ի մթան երեկոյի, և հնարիւք զատուցեալ զմի 'ի գոհարացն, ունի և տայ ցականավաճառն, խրատ զայս 'ի վերայ ածելով թէ Պարտիս զգոյշ կալ որդեակ, զի ժամանակս չար է. բազումք գան առ քեզ 'ի ըզգեստս սրբութեան նենգաւոր մտօք և առնուն զտուփ ականց պատուականաց քոց, դնեն ընդ-

անթա, ելանեն արտաքս, և ա-
ներևոյթ լինին յաչաց ։ Եւ այս-
պէս զոր ասէ բանիւ կատարէ
արդեամբք, և ակնավաճառն
դեռ ականէ դարձի սրբազան
խրատողի իւրում ։

Առակ ԻԴ ։

ՈՐ մնոտեօք աշխարհի,
Շիջուցանէք ըղձոգի,
Ստուերաց քան խնկութեան,
Ծախելով ձեր ուշ և բան ։
Տեսէք զինչ տայ օրինակ,
Գեղջկուհին գոհ յիւր վիճակ,
Զայն համարել իւր հերիք,
Զոր վճռեցին վեհ Երկինք.
«Օ՞հ թէ հայր իմ կենդանի,
կամ մայր լինէր 'ի մարմնի .
Զիմ տեսանել օր զուարթ,
Զիմ ողջունել զայս նոր բաղդ.
Ցորում 'ի հիւղ սեպհական,

Կրկին սիրայք սփռեալ կան .
Մի կուժ , երկու կրեղան ,
Կացուցանեն իմ կաՀ տան ։
Ի տաշտի անդ ունիմ ձաւթ ,
Եւ 'ի պուտան ջուր և մաւթ .
Ահա՛ և այր գայ յանդոյ ,
Զոյգ բերել ինձ վարնգոյ ,
Բրդեցից յայն մաւթ ու ջուր , .
Մին 'ի ձաւթից թարմ և թոր .
Եւ 'ի նոսա ըղվարունկ ,
Կոտորելով ընդեղունգ ,
Կերա՛յց յանոյշ յայն սեղան .
Զիմ պարզ ախորժ Համադամ
Եւ երջանիկ պարեցայց ,
Քան ըղտիկնոյս քաղաքաց ։

Վերջ

Դըժնեն սիրոյը զգուշոյ սիրելւոյ յամն ,
Մի՛ հայեաց , երկիր , կրկնեալն ,
Կըպչուցանէին իմ՛ կոյս զանն ,
Եւ տաշտի ամէն ունիմ՛ մահն ,
Իւր 'ի պղտորն քուց եւ մանի .
Անձն և սէր դրկեալ միայն ,
Զայր կիմեր ինձ փարեալ ,
Թողեալ յայս մահն ու քուր ,
Մինն 'ի մահ իմն եւ ձեռք .
Իւր 'ի Տուրն սրբուածն .
Կարապետն ընկերակն ,
Նորեալ յանիս , յայս սիրամ .
Մի՛ նա [illegible] ,
Իւր [illegible] ,
[illegible] .

Վերջ

ԱՌԱԾ։

Լոկ մարդ է նա, որ սխալի,
Զի անսըխալ՝ մարդ չկայ.
Այլ դեւ է նա, որ սըխալի,
Եւ սըխալին՝ Հաստատ կայ։

ԱՐՕ ԹՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ
1960
ՆՈՐ - ՋՈՒՂԱ

AB = 10 10 80
BC = 8 75 8
AC = 2 5 80
167 170 × 5 80

20) 44 875 (20
40
167
180
75
80

0466

9006

ป

ฏ ฏ

$2\frac{1}{2}$

ทาบล